

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ യുദ്ധകാണ്ഡേ

॥ ദ്വിചത്വാരിംശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ ദ്വിചത്വാരിംശഃ സർഗഃ ॥

ലങ്കാം പ്രതി വാനരാണാമാക്രമണം രാക്ഷസൈഃ സഹ
സംഗ്രാമശ്ച

തതസ്തേ രാക്ഷസാസ്തത്ര
ഗത്വാ രാവണമന്ദിരം |
ന്യവേദയൻ പുരീം രുദ്ധാം
രാമേണ സഹ വാനരൈഃ ॥ 6.42.1 ॥

രുദ്ധാം തു നഗരീം ശ്രുത്വാ
ജാതക്രോധോ നിശാചരഃ |
വിധാനം ദ്വിഗുണം കൃത്വാ
പ്രാസാദം ചാപ്യരോഹത ॥ 6.42.2 ॥

സ ദദർശ വൃതാം ലങ്കാം
സശൈലവനകാനനാം |
അസംഖ്യേയൈർഹരിഗണൈഃ
സർവതോ യുദ്ധകാക്ഷിഭിഃ ॥ 6.42.3 ॥

സ ദൃഷ്ട്വാ വാനരൈഃ സർവൈ -
ർവസുധാം കപിലീകൃതാം |

കഥം ക്ഷപയിതവ്യാഃ സ്യു -
 രിതി ചിന്താപരോഭവത് || 6.42.4 ||

സ ചിന്തയിത്യാ സുചിരം
 ധൈര്യമാലംബ്യ രാവണം |
 രാഘവം ഹരിയുമാംശ്ച
 ദദർശായതലോചനഃ || 6.42.5 ||

രാഘവഃ സഹ സൈന്ധേന
 മുദിതോ നാമ പുഷ്പവേ |
 ലങ്കാം ദദർശ ഗുപ്താം വൈ
 സർവതോ രാക്ഷസൈർവൃതാം || 6.42.6 ||

ദൃഷ്ട്വാ ദാശരഥിർലങ്കാം
 ചിത്രധ്വജപതാകിനീം |
 ജഗാമ സഹസാ സീതാം
 ദൂയമാനേന ചേതസാ || 6.42.7 ||

അത്ര സാ മൃഗശാവാക്ഷീ
 മത്ക്യുതേ ജനകാത്മജാ |
 പീഡ്യതേ ശോകസന്തപ്താ
 കൃശാ സ്ഥണ്ഡിലശായിനീ || 6.42.8 ||

നിപീഡ്യമാനാം ധർമാത്മാ
 വൈദേഹീമനുചിന്തയൻ |
 ക്ഷിപ്രമാജ്ഞാപയദ് രാമോ
 വാനരാൻ ദ്വിഷതാം വധേ || 6.42.9 ||

ഏവമുക്തേ തു വചസി
 രാമേണാക്ലിഷ്ടകർമണാ |

സംഘർഷമാണാഃ പ്ലവഗാഃ
സിംഹനാദൈരനാദയൻ || 6.42.10 ||

ശിഖരൈർവീകിരാമൈതാം
ലങ്കാം മുഷ്ടിഭിരേവ വാ |
ഇതി സ്മ ദധിരേ സർവേ
മനാംസി ഹരിയുമപാഃ || 6.42.11 ||

ഉദ്യമ്യ ഗിരിശൃംഗാണി
മഹാന്തി ശിഖരാണി ച |
തരുംശോത്പാദ്യ വിവിധാം -
സ്തിഷ്ഠന്തി ഹരിയുമപാഃ || 6.42.12 ||

പ്രേക്ഷതോ രാക്ഷസേന്ദ്രസ്യ
താൻയനീകാനി ഭാഗശഃ |
രാഘവപ്രിയകാമാർഥം
ലങ്കാമാരുരുഹുസ്തദാ || 6.42.13 ||

തേ താമ്രവക്ത്രാ ഹേമാഭാ
രാമാർഥേ തൃക്തജീവിതാഃ |
ലങ്കാമേവാഭ്യവർത്തന്ത
സാലഭൂധരയോധിനഃ || 6.42.14 ||

തേ ദ്രുമൈഃ പർവതാഗ്രൈശ്ച
മുഷ്ടിഭിശ്ച പ്ലവംഗമാഃ |
പ്രാകാരാഗ്രാൺയസംഖ്യാനി
മമന്മുസ്തോരണാനി ച || 6.42.15 ||

പരിഖാൻ പൂരയന്തശ്ച
പ്രസന്നസലിലാശയാൻ |

പാംസുഭിഃ പർവതാഗ്രൈശ്ച

തൃണൈഃ കാഷ്ഠൈശ്ച വാനരാഃ || 6.42.16 ||

തതഃ സഹസ്രയുമാശ്ച

കോടിയുമാശ്ച യുഥപാഃ |

കോടിയുഥശതാശ്ചാൻയേ

ലങ്കാമാരുരുഹുസ്തദാ || 6.42.17 ||

കാഞ്ചനാനി പ്രമർദ്ദന്ത -

സ്തോരണാനി പ്ലവംഗമാഃ |

കൈലാസശിഖരാഗ്രാണി

ഗോപുരാണി പ്രമഥ്യ ച || 6.42.18 ||

ആപ്ലവന്തഃ പ്ലവന്തശ്ച

ഗർജന്തശ്ച പ്ലവംഗമാഃ |

ലങ്കാം താമഭിധാവന്തി

മഹാവാരണസന്നിഭാഃ || 6.42.19 ||

ജയത്യുരുബലോ രാമോ

ലക്ഷ്മണശ്ച മഹാബലഃ |

രാജാ ജയതി സുഗ്രീവോ

രാഘവേണാഭിപാലിതഃ || 6.42.20 ||

ഇത്യേവം ഘോഷയന്തശ്ച

ഗർജന്തശ്ച പ്ലവംഗമാഃ |

അഭ്യധാവന്ത ലങ്കായാഃ

പ്രാകാരം കാമരുപിണഃ || 6.42.21 ||

വീരബാഹുഃ സുബാഹുശ്ച

നലശ്ച പനസസ്തഥാ |

നിപീഡ്യാപനിവിഷ്ടാസ്തേ
 പ്രാകാരം ഹരിയുമപാഃ |
 ഏതസ്മിന്നന്തരേ ചക്രൂഃ
 സ്കന്ധാവാരനിവേശനം || 6.42.22 ||

പൂർവദ്വാരം തു കുമുദഃ
 കോടിഭിർദശഭിർവൃതഃ |
 ആവൃത്യ ബലവാംസ്തന്മൗ
 ഹരിഭിർജിതകാശിഭിഃ || 6.42.23 ||

സഹയാർഥേ തു തസ്യൈവ
 നിവിഷ്ടഃ പ്രഘസോ ഹരിഃ |
 പനസശ്ച മഹാബാഹു -
 ര്വാനരൈരഭിസംവൃതഃ || 6.42.24 ||

ദക്ഷിണദ്വാരമാസാദ്യ
 വീരഃ ശതബലിഃ കപിഃ |
 ആവൃത്യ ബലവാംസ്തന്മൗ
 വിംശത്യാ കോടിഭിർവൃതഃ || 6.42.25 ||

സുഷേണഃ പശ്ചിമദ്വാരം
 ഗത്യാ താരാപിതാ ബലീ |
 ആവൃത്യ ബലവാംസ്തന്മൗ
 കോടികോടിഭിരാവൃതഃ || 6.42.26 ||

ഉത്തരദ്വാരമാഗമ്യ
 രാമഃ സൗമിത്രിണാ സഹ |
 ആവൃത്യ ബലവാംസ്തന്മൗ
 സുഗ്രീവശ്ച ഹരീശ്വരഃ || 6.42.27 ||

ഗോലാംഗുലോ മഹാകായോ
 ഗവാക്ഷോ ഭീമദർശനഃ |
 വൃതഃ കോട്ടാ മഹാവീര്യ -
 സ്തസ്ഥൗ രാമസ്യ പാർശ്വതഃ || 6.42.28 ||

ഋക്ഷാണാം ഭീമകോപാനാം
 ധൂമ്രഃ ശത്രുനിബർഹണഃ |
 വൃതഃ കോട്ടാ മഹാവീര്യ -
 സ്തസ്ഥൗ രാമസ്യ പാർശ്വതഃ || 6.42.29 ||

സന്നദ്ധസ്തു മഹാവീര്യോ
 ഗദാപാണിർവിഭീഷണഃ |
 വൃതോ യത്തൈസ്തു സചിവൈ -
 സ്തസ്ഥൗ യത്ര മഹാബലഃ || 6.42.30 ||

ഗജോ ഗവാക്ഷോ ഗവയഃ
 ശരഭോ ഗന്ധമാദനഃ |
 സമന്താത് പരിധാവന്തോ
 രരക്ഷുർഹരിവാഹിനീം || 6.42.31 ||

തതഃ കോപപരീതാത്മാ
 രാവണോ രാക്ഷസേശ്വരഃ |
 നിർയാണം സർവസൈന്യാനാം
 ദ്രുതമാജ്ഞാപയത് തദാ || 6.42.32 ||

ഏതച്ഛുത്വാ തദാ വാക്യം
 രാവണസ്യ മുഖേരിതം |
 സഹസാ ഭീമനിർഘോഷ -
 മുദ്ഘോഷം രജനീചരൈഃ || 6.42.33 ||

തതഃ പ്രബോധിതാ ഭേദയ -
 ശ്വന്ദ്രപാണ്ഡുരപുഷ്കരാഃ |
 ഹേമകോണൈരഭിഹതാ
 രാക്ഷസാനാം സമന്തതഃ || 6.42.34 ||

വിനേദുശ്ച മഹാഘോഷാഃ
 ശംഖാഃ ശതസഹസ്രശഃ |
 രാക്ഷസാനാം സുഘോരാണാം
 മുഖമാരുതപൂരിതാഃ || 6.42.35 ||

തേ ബഭൂഃ ശുഭനീലാംഗാഃ
 സശംഖാ രജനീചരാഃ |
 വിദ്യുൻമണ്ഡലസന്നദ്ധാഃ
 സബലാകാ ഇവാംബുദാഃ || 6.42.36 ||

നിഷ്പതന്തി തതഃ സൈന്യയാ
 ഹൃഷ്ടാ രാവണചോദിതാഃ |
 സമയേ പൂർയമാണസ്യ
 വേഗാ ഇവ മഹോദധേഃ || 6.42.37 ||

തതോ വാനരസൈന്യേന
 മുക്തോ നാദഃ സമന്തതഃ |
 മലയഃ പൂരിതോ യേന
 സസാനുപ്രസ്ഥകന്ദരഃ || 6.42.38 ||

ശംഖദുന്ദുഭിനിർഘോഷഃ
 സിംഹനാദസ്തരസ്വിനാം |
 പൃഥിവീം ചാന്തരിക്ഷം ച
 സാഗരം ചാഭ്യനാദയത് || 6.42.39 ||

ഗജാനാം ബൃഹിതൈഃ സാർധം
 ഹയാനാം ഹ്രഷിതൈരപി |
 രഥാനാം നേമിനിർഘോഷൈ
 രക്ഷസാം വദനസ്വനൈഃ || 6.42.40 ||

ഏതസ്മിന്നന്തരേ ഘോരഃ
 സംഗ്രാമഃ സമപദ്യത |
 രക്ഷസാം വാനരാണാം ച
 യഥാ ദേവാസുരേ പുരാ || 6.42.41 ||

തേ ഗദാഭിഃ പ്രദീപ്താഭിഃ
 ശക്തിശൂലപരശ്വയൈഃ |
 നിജഘ്നൂർവാനരാൻ സർവ്വാൻ
 കഥയന്തഃ സ്വവിക്രമാൻ || 6.42.42 ||

തഥാ വൃക്ഷൈർമഹാകായാഃ
 പർവതാഗ്രൈശ്ച വാനരാഃ |
 നിജഘ്നൂസ്താനി രക്ഷാംസി
 നഖൈർദന്തൈശ്ച വേഗിനഃ || 6.42.43 ||

രാജാ ജയതി സുഗ്രീവ
 ഇതി ശബ്ദോ മഹാനഭൂത് |
 രാജഞ്ജയജയേത്യുക്ത്വാ
 സ്വസ്വനാമകഥാം തതഃ || 6.42.44 ||

രാക്ഷസാസ്ത്വപരേ ഭീമാഃ
 പ്രാകാരസ്ഥാ മഹീം ഗതാൻ |
 വാനരാൻ ഭിന്നിപാലൈശ്ച
 ശൂലൈശ്ചൈവ വൃദാരയൻ || 6.42.45 ||

വാനരാശ്ചാപി സക്രൂദ്ധാഃ
 പ്രാകാരസ്ഥാൻ മഹീം ഗതാഃ |
 രാക്ഷസാൻ പാതയാമാസുഃ
 ഖമാഘ്നത്യ സ്വബാഹുഭിഃ || 6.42.46 ||

സ സമ്പ്രഹാരസ്തുമുലോ
 മാംസശോണിതകർദമഃ |
 രക്ഷസാം വാനരാണാം ച
 സംബഭൂവാദ്ഭൂതോപമഃ || 6.42.47 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 യുദ്ധകാണ്ഡേ ദ്വിചത്വാരീംശഃ സർഗഃ ||